

รายวิชา ภาษาไทย

รหัสวิชา ท๒๑๑๐๑

เรื่อง

คุณค่าทวิสรรค์รักษ์ไทย

ผู้สอน ครุณิสาชล รุ่งเนย
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑

คุณค่า

ทวิสรรค์รักษ์ไทย

จุดประสงค์การเรียนรู้

วิเคราะห์คุณค่า
จากนิทานพื้นบ้านได้

นิทานพื้นบ้าน

นิทานพื้นบ้าน

มีความสำคัญอย่างไร

นิทานพื้นบ้าน

นิทาน หมายถึง เรื่องเล่าสืบต่อกันมา เป็นมรดกทางวัฒนธรรม ส่วนใหญ่ถ่ายทอดด้วยวิธีมุขปาฐะ แต่ก็มีอยู่ส่วนมากที่บันทึกเป็นลายลักษณ์อักษรไว้ และนิทานเป็นเรื่องเล่าทั่วไปมิได้แสดงประวัติความเป็นมา ส่วนใหญ่เล่าเพื่อความสนุกสนาน

อ้างอิง : กิ่งแก้ว อัครากร (2519, หน้า 12)

ความสำคัญของนิทานพื้นบ้าน

นิทานพื้นบ้านมีบทบาทสำคัญต่อการถ่ายทอดการเรียนรู้ เสริมสร้างบุคลิกภาพ มีพลังโน้มน้าวความคิด ทักษะคติ และ พฤติกรรมของแต่ละบุคคล รวมทั้งมีความสำคัญต่อชีวิตมนุษย์ และสังคมในหลายด้าน

ลักษณะของนิทานพื้นบ้าน

นิทานพื้นบ้านมีลักษณะเฉพาะที่เห็นเด่นชัด คือ เป็นเรื่องเล่าที่มีการดำเนินเรื่องอย่างง่าย ๆ โครงเรื่องไม่ซับซ้อน วิธีการที่เล่าก็เป็นไปอย่างง่าย ๆ ตรงไปตรงมา มักจะเริ่มเรื่องโดยการกล่าวถึงตัวละครสำคัญของเรื่อง ดังนี้

ลักษณะของนิทานพื้นบ้าน

๑. จะต้องเป็นเรื่องเล่าด้วยถ้อยคำธรรมดา ใช้ภาษาชาวบ้านทั่วไป
๒. เป็นเรื่องที่เล่าสืบทอดกันมาเป็นเวลาช้านาน ซึ่งในตอนหลังอาจนำมาเขียนขึ้นตามที่เล่าไว้
๓. ไม่ปรากฏว่าใครเป็นคนเล่าดั้งเดิม เป็นแต่รู้ว่าเคยได้ยินได้ฟังมา หรือเขาเล่าว่าหรือบรรพบุรุษเป็นผู้เล่าให้ฟัง

กิจกรรมกลุ่ม

ให้นักเรียนจัดทำ
สมุดนิทานพื้นบ้าน
พร้อมวาดภาพประกอบ

ใบงาน เรื่อง การวิเคราะห์นิทานพื้นบ้าน

นิทานพื้นบ้านเรื่อง.....

เนื้อหา.....

.....

ภาพสังคม.....

.....

วรรณศิลป์.....

.....

ข้อคิด คติสอนใจ.....

ใบงาน เรื่อง การวิเคราะห์นิทานพื้นบ้าน

นิทานพื้นบ้านเรื่อง.....

เนื้อหา.....

.....

ภาพสังคม.....

.....

วรรณศิลป์.....

.....

ข้อคิด คติสอนใจ.....

ใบงาน เรื่อง ฝึกคิด พิชิตคำตอบ

ตอนที่ ๑ ให้นักเรียนระบุว่าลักษณะนิทานพื้นบ้านหรือนิทานพื้นบ้านเรื่องต่อไปนี้เป็นของภาคใด

-๑. เนื้อเรื่องกล่าวถึงความแห้งแล้ง การขอฝนและบเทบาทของแถน
-๒. เนื้อเรื่องเกี่ยวกับแม่น้ำลำคลองหรือตำนานของสถานที่สำคัญ
-๓. เนื้อเรื่องเกี่ยวกับพระพุทธเจ้าหรือความเป็นมาของสถานที่ที่เกี่ยวกับพระพุทธเจ้า
-๔. เนื้อเรื่องเกี่ยวกับที่มาของเกาะและสิ่งที่เกี่ยวข้องกับทะเล
-๕. เนื้อเรื่องเกี่ยวกับที่มาของภูเขา เกาะ และชายหาด
-๖. เนื้อเรื่องเกี่ยวกับที่มาของชื่อเมือง การสร้างพระธาตุเจดีย์
-๗. เรื่องพญาคันคาก
-๘. เรื่องพญากงพญาพาน

ใบงาน เรื่อง ฝึกคิด พิชิตคำตอบ

ตอนที่ ๑ ให้นักเรียนระบุว่าลักษณะนิทานพื้นบ้านหรือนิทานพื้นบ้านเรื่องต่อไปนี้เป็นของภาคใด

.....๙. เรื่องไกรทอง

.....๑๐. เรื่องตาม่องล่าย

.....๑๑. เรื่องเจ้าแม่ลิ้มกอเหนี่ยว

.....๑๒. เรื่องเกาะหนู เกาะแมว

.....๑๓. เรื่องความเป็นมาของชื่อคลองสองพี่น้องและบ้านแม่หม้าย

.....๑๔. เรื่องกำกาดำ

.....๑๕. เรื่องสังข์ทอง

ใบงาน เรื่อง ฝึกคิด พิชิตคำตอบ

ตอนที่ ๒ จากนิทานพื้นบ้านที่นักเรียนเลือกอ่าน จงเขียนอธิบายตามประเด็นต่อไปนี้

๑. นิทานพื้นบ้านที่นักเรียนอ่านมีชื่อว่าอะไร

.....

๒. จงกล่าวถึงเนื้อหาโดยสรุปของนิทาน

.....

๓. ตัวเอกของเรื่องมีบุคลิกอย่างไร

.....

๔. ข้อคิดที่ได้จากนิทาน คืออะไร

.....

ครูและนักเรียนร่วมกันสรุป
ลักษณะสำคัญของนิทานพื้นบ้าน
และประโยชน์ที่ได้รับ

คุณค่าของนิทานพื้นบ้าน

๑. คุณค่าด้านอารมณ์

การเล่านิทาน มีจุดมุ่งหมายสำคัญให้เกิดความเพลิดเพลินแก่ผู้ฟัง

๒. คุณค่าด้านความคิด

การเล่านิทาน ส่วนใหญ่มีจุดมุ่งหมายแฝงในด้านการให้ข้อคิด

และคติเตือนใจ นิทานช่วยขัดเกลาคนในสังคมให้อยู่ในระเบียบวินัย

คุณค่าของนิทานพื้นบ้าน

๓. คุณค่าด้านสติปัญญา

๔. คุณค่าทางด้านภาษา

